

Seneca Maatschappijleer

PRAKTISCHE OPDRACHT – KIESDREMPEL

minder
stampen
meer
denken

Kiesdrempel

Aanleiding¹

Artikel 8 van de Grondwet – 'Iedereen heeft het recht om samen met anderen een groep te vormen, maar de groep mag de openbare orde niet in gevaar brengen.'

Artikel 4 van de Grondwet: 'Iedere Nederlander heeft gelijkelijk recht de leden van algemeen vertegenwoordigende organen te verkiezen alsmede tot lid van deze organen te worden verkozen, behoudens bij de wet gestelde beperkingen en uitzonderingen.'

Deze eeuw doen er steeds meer politieke partijen mee bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer. In 2002 deden er nog 'maar' 16 partijen mee (waarvan er 10 ook daadwerkelijk zetels behaalden), in 2012 waren dat al 21 partijen (waarvan er 11 minimaal een zetel bemachtigde) en in 2021 deden er wel 37 partijen mee (waarvan er 17 partijen minimaal een zetel bemachtigde).² Nieuwe partijen als de BoerBurgerBeweging, Volt en Nieuw Sociaal Contract vergroten de concurrentie met de reeds langer gevestigde partijen als VVD, PvdA en CDA.

Dat er zoveel te kiezen valt, lijkt goed te passen bij een parlementaire democratie met een stelsel van evenredige vertegenwoordiging. Burgers hebben keuze uit partijen met verschillende ideologieën en ook kleine partijen maken een kans op minimaal een zetel.

Sommigen zeggen dat het aanwezig zo véél partijen juist de werking van de democratie aantast. Door de **versnippering** wordt het steeds moeilijker om beleid in te voeren en duurt het democratische proces veel te lang. Aanhangers van de laatste stroming pleiten daarom voor een kiesdrempel, zoals in landen als Duitsland of Turkije. Bij een kiesdrempel van 5% zouden bijvoorbeeld alle partijen die minder dan 5% van de stemmen krijgen, geen zetel meer krijgen in het parlement. Met andere woorden: het aantal partijen in de Tweede Kamer zou dan afnemen.

De vraag is wel: is dit wenselijk? Daar ga jij in deze praktische opdracht verder over nadenken. Wat moeten we nu met al die partijen? Wat zeggen verschillende politieke partijen hier zelf over? In deze opdracht willen we dat jullie een verkiezingsparagraaf gaan schrijven van een politieke partij over democratische vernieuwing. Daarin laat je zien welk standpunt de landelijke politieke partij moet innemen over democratische vernieuwing. Daarbij richt je je vooral op de vraag van het machtsdilemma tussen daadkracht en inspraak.

¹ Voor docenten: Hier kan natuurlijk prima gevarieerd worden met andere thema's. Denk bijvoorbeeld aan de invoering van een burgerberaad, nieuwe vormen van deliberatieve democratie, de invoering van een leeftijdsgrens waarop men mag stemmen van 16 (of juist 23) jaar; etc. .

² https://www.parlement.com/id/vkgscmucgijh/aantal_deelnemende_partijen_tweede

Opdracht

Stap 1 – Probleemverkenning (max. 300 woorden): Verwerk hierin de volgende vragen:

- A. Hoeveel partijen deden er mee aan de verkiezingen in 2023 en hoeveel krijgen er ook daadwerkelijk zetels?
Tip: Gebruik officiële bronnen om dit in kaart te brengen.
- B. Hoe staat het met landen om ons heen: bijvoorbeeld in Duitsland? Hoeveel partijen?
Tip: Gebruik bronnen die gaan over het besluit van Minister Slob.
- C. Zoek naar andere voorbeelden van democratische vernieuwing en vergelijk die met het invoeren van een kiesdrempel.
- D. Wat zeggen voor- en tegenstanders van een kiesdrempel? En van jouw vorm van democratische vernieuwing?

Stap 2 – Wat is de huidige situatie? (max. 300 woorden)

- A. Kies twee landelijke politieke partijen (één waar jij op zou kunnen stemmen en één waar je juist nooit op zou willen stemmen) en de twee partijprogramma's.
- B. Leg uit welke ideologieën deze partijen hebben en of het linkse of rechtse partijen zijn. Gebruik daarbij minimaal twee standpunten die dat duidelijk maken.
- C. Beschrijf of en zo ja, wat er in de huidige partijprogramma's staat over democratische vernieuwing. Wat zeggen de partijen over de kiesdrempel? Komen ze met andere voorstellen: zo ja, welke?

Stap 3 – Jouw oplossing: paragraaf voor een partijprogramma (max. 300 woorden)

- A. Kies een politieke partij waarop jij zou stemmen (of kies juist een andere dan waar jij op zou stemmen).
- B. Schrijf voor die politieke partij een verkiezingsparagraaf over democratische vernieuwing. Laat duidelijk zien hoe het standpunt, volgens jou, moet veranderen.

Stap 4 – Onderbouwing (max. 300 woorden)

- A. Onderbouw waarom jouw voorstel past bij de door jou gekozen partij.
- B. Leg uit bij welke andere politieke partij je verwacht dat jouw paragraaf juist tot problemen leidt.

Het eindproduct

- Werk iedere stap van de opdracht uit in een nieuwe paragraaf en maak door middel van een kopje duidelijk om welke stap het gaat.
- Het maximum aantal woorden is per stap gegeven.
- Schrijf het voorstel alleen
- Het moet toegepast zijn op een landelijke politieke partij.

Beoordeling

De praktische opdracht wordt nagekeken door de docent volgens een beoordelingsmodel.